

معاون قراردادی
سرمایه‌گذاری
هنوز و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات خلاصه
تیراژ
شماره
ویرایش
موضوع
موضوع
شماره افزوده
شماره افزوده
رده بندی
رده بندی
شماره استاندارد ملی

ایران، قوانین و احکام
سرافرازای اردکانی، محمدرضا، ۱۳۵۳ - گروه‌آورنده
قوانین و مقررات ملی / اردکانی، محمدرضا سرافرازای، اردکانی،
محمدتقی جعفرزاده [پرو] مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست
شرکت ملی صنایع پتروشیمی،
تهران: جگه ۱۳۹۱،
۲۲۴ ص: - مصورانشی،
الزامات زیست محیطی صنایع پتروشیمی: ۱،
۱۶-۷-۱۶۸۲-۶۰۰-۹۷۸
ایسپا
پتروشیمی، صنایع - ایران - جنبه‌های زیست‌محیطی
محیط زیست - حفاظت - قوانین و مقررات - ایران
جعفرزاده، محمدتقی، ۱۳۵۳ - گروه‌آورنده
شرکت ملی صنایع پتروشیمی، مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست
۱۳۹۱ / ۱۲ / ۱۲۷۹ HD
۱۳۸/۱۷۲۸
۱۷۸۴۵۰۱

National Petrochemical Company
National Laws & Regulations
محیط زیست، مقدم بر تولید

عنوان: قوانین و مقررات ملی

از مجموعه کتب الزامات زیست محیطی صنایع پتروشیمی

مؤلفین: محمد رضا سرافرازای اردکانی، محمد تقی جعفرزاده
نویسندگان: اول: ۱۳۹۱ / تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه / سال انتشار: تیر ۱۳۹۱
صاحب امتیاز: مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست شرکت ملی صنایع پتروشیمی
ناشر: انتشارات حک (وابسته به گروه طرف)

صفحه آرای، طراحی و چاپ: گروه طرح طرفه

بسمه تعالی

تحقق آرمان کار بدون حادثه، آسیب و تخریب محیط زیست مستلزم تدوین و اجرای رویه ها و دستورالعمل های کاربردی و یکسان در مورد موضوعات مختلف HSE از جمله محیط زیست است. در این راستا پس از تصویب و ابلاغ ساختار HSE در شرکت های تابعه وزارت نفت، شرکت ملی صنایع پتروشیمی در سال ۱۳۸۴ اقدام به تهیه و تدوین الزامات زیست محیطی صنعت پتروشیمی نمود. اینک پس از گذشت چند سال از زمان تدوین الزامات یاد شده، الزامات موجود تکمیل و بازنگری شده و به صورت یک مجموعه واحد تحت عنوان الزامات زیست محیطی صنایع پتروشیمی منتشر می شود. این مجموعه در دو بخش قوانین و مقررات ملی، و الزامات زیست محیطی صنعت پتروشیمی تهیه شده که اجرای آن برای تمامی شرکت های فعال در حوزه صنعت پتروشیمی الزامی باشد. لذا انتظار داریم مدیران و کارکنان محترم شرکت های پتروشیمی حداکثر تلاش خود را جهت پیاده سازی و تحقق الزامات مورد اشاره مبذول دارند تا به یاری خداوند متعال همزستی صنعت پتروشیمی با محیط زیست که امانت نسلهای آینده است به کمال مطلوب رسیده و یکی از اهداف توسعه پایدار صنعت کشور محقق گردد.

باتشکر ویژه از اهتمام شما عزیزان در پیاده سازی الزامات HSE

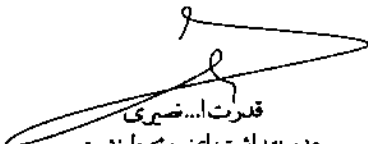
عبدالحسین ریاست

معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی

بسمتعالی

هرچند نمی توان انتظار داشت اجرای قوانین محیط زیست تمام مشکلات و معضلات زیست محیطی را حل نماید ولی مسلماً پیشگیری و ممانعت از آلودگی و تخریب محیط زیست و تنظیم روابط بین انسان و محیط زیست بدون وجود قواعد حقوقی الزام آور میسر و ممکن نخواهد بود. شرکت ملی صنایع پتروشیمی با سر لوحه قرار دادن شعار "محیط زیست مقدم بر تولید" تمام فعالیت های خود را برای دستیابی به توسعه پایدار برنامه ریزی نموده است. آگاهی از قوانین و الزامات زیست محیطی ملی، اولین گام در حفظ محیط زیست بوده و مدیریت ارشد شرکت ملی صنایع پتروشیمی به اجرای این امر متعهد است.

در مجموعه حاضر که اولین مجلد از مجموعه مجلدی الزامات زیست محیطی صنایع پتروشیمی است، قوانین و آیین نامه های داخلی مرتبط با فعالیت صنایع پتروشیمی گردآوری شده تا در اختیار مدیران و کارکنان شرکت های پتروشیمی قرار گیرد. امید است مدیران ارشد با نظارت و پیگیری اجرای کارکنان ذیربط با اجرا و به کارگیری الزامات ذکر شده در این مجموعه، به حفظ محیط زیست کمک نمایند.

قدرت ا... صیری
مدیر بهداشت، ایمنی و محیط زیست

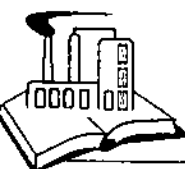
بسمتعالی

بهره برداری روزافزون از منابع نفت و گاز، احتمال آلودگی محیط زیست را به مواد شیمیایی و نفتی افزایش داده و سلامتی آن را با تهدید جدی مواجه نموده و حفاظت از محیط زیست آبی، خاک و هوا در مقابل آلودگی را به یک ضرورت غیر قابل تردید تبدیل کرده است. لذا تصویب قوانین داخلی می تواند زمینه ساز انجام اقدامات پیشگیرانه و کنترلی مفید و اثر بخش باشد. عدم رعایت قوانین مصوب همچون قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست، قانون توزیع عادلانه آب، قانون پیشگیری از آلودگی هوا و آیین نامه های آن، قانون مدیریت پسماند و آیین نامه های آن، الزامات قانونی مربوط به پایش واحدهای تولیدی و خدماتی، الزامات قانونی مربوط به ارزیابی زیست محیطی و سایر قوانین می تواند علاوه بر آلودگی و تخریب محیط زیست خسارت و جرایم سنگینی به شرکت ها تحمیل نماید.

در این راستا مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست شرکت ملی صنایع پتروشیمی مجموعه حاضر را که حاوی مرتبط ترین قوانین و آیین نامه های زیست محیطی ملی با فعالیت های صنعت پتروشیمی است گردآوری نموده و برای استفاده در اختیار شرکت های پتروشیمی قرار داده است. امید است حاصل این تلاش، حفاظت بیشتر از محیط زیست و انجام وظیفه بهتر در انتقال این امانت به نسل های بعدی باشد.

- تاریخچه و سیر تحول قوانین محیط زیست در ایران ۹
- قوانین حفاظت و بهسازی محیط زیست ۱۵
- از قانون مجازات اسلامی در خصوص ممنوعیت هر گونه اقدام علیه بهداشت عمومی ۱۹
- از قانون نفت در خصوص پیشگیری از آلودگی و حفظ منابع ۳۱
- آیین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست ۳۳
- قانون اصلاح وظایف وزارت بهداشت در امر آموزش پزشکی در خصوص کنترل و نظارت بر سموم و مواد شیمیایی ۳۷
- آیین نامه بهداشت محیط ۳۹
- آیین نامه رفع آلودگی زیست محیطی فعالیت های نفتی ۳۵
- مصوبه ضرورت حذف آزیست از تولیدات کارخانجات ۳۹
- مصوبه فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت سرمایه گذاری در ایجاد واحدهای صنعتی و الزامات زیست محیطی استقرار ۴۱
- ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیت های صنعتی و تولیدی ۳۳
- تصویب نامه در خصوص استقرار شهرک های صنعتی در استان های گلستان، مازندران و گیلان ۵۷
- مصوبه الزام انجام مطالعات EIA برای جلوگیری از آلودگی هوا ۶۱
- آیین نامه (الگوی) ارزیابی اثرات زیست محیطی ۶۳
- مصوبه الزام ارزیابی زیست محیطی طرح ها و پروژه های بزرگ توسعه ای و ملی در سواحل کشور ۶۷
- آیین نامه ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح ها و پروژه های بزرگ تولیدی، خدماتی و عمرانی ۷۱
- قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا ۹۱
- آیین نامه اجرایی قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا ۹۹
- آیین نامه اجرایی مدیریت آلودگی هوای وسایل نقلیه موتوری ۱۰۳
- استانداردهای هوای پاک برای سال های ۱۳۸۸، ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ ۱۰۹
- آیین نامه ضوابط فنی زیست محیطی واردات خودرو ۱۱۳
- آیین نامه اجرایی نحوه جلوگیری از آلودگی صوتی ۱۱۵
- مصوبه حدود مجاز صدا در هوای آزاد ایران ۱۱۹
- آیین نامه آمادگی و مقابله با اثرات زیان بار پدیده گردوغبار (ریز گرد) در کشور ۱۲۱
- قانون توزیع عادلانه آب ۱۲۵
- قانون اصلاح ماده ۱۷ قانون تشکیل شرکت های آب و فاضلاب در خصوص وظایف شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور ۱۲۹
- آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب ۱۳۳

- ۱۳۶ قانون مدیریت پسماندها
- ۱۳۵ قانون اصلاح ایمنی راه ها و راه آهن در خصوص ممنوعیت ریختن زباله
- ۱۳۷ آیین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماند
- ۱۳۵ آیین نامه اجرایی حمل و نقل جانده ای مواد خطرناک
- ۱۳۵ ضوابط مدیریت اجرایی زیست محیطی پیش از امضای پسماندهای حاوی و یا آلوده به بی فیل های پلی کلره
- ۱۳۳ ضوابط و روش های مدیریت اجرایی پسماندهای کشاورزی
- ۱۳۹ ضوابط و روش های مدیریت اجرایی پسماندهای برقی و الکترونیکی
- ۱۳۹ ضوابط و روش های مدیریت اجرایی پسماندهای پزشکی و پسماندهای وابسته
- ۲۱۱ قانون شکار و صید
- ۲۱۵ قانون حفاظت و بهره برداری از منابع آبی
- ۲۱۷ قانون حفظ نباتات
- ۳۳۱ آیین نامه اجرایی کنترل و نظارت بهداشتی بر سموم و مولد شیمیایی
- ۳۳۲ آیین نامه اجرایی ورود ساخته فرمولاسیون و مصرف کودهای شیمیایی، زیست و سموم دفع آفات نباتی
- ۳۳۷ قانون حفاظت کوشن پارک ها
- ۳۳۱ آیین نامه نحوه تامین برق و سوخت صنایع
- ۳۳۷ آیین نامه ماده ۴۵ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین (یک در هزار فروش)
- ۳۳۷ ماده ۴۵ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین
- ۳۳۷ از قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور در خصوص الزام صنایع بر هر یک از موارد مذکور
- ۳۳۷ دو درصد سود خالص در پژوهش های زیست محیطی
- ۳۳۵ آیین نامه اجرایی ماده ۵ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور در خصوص هزینه های
- ۳۳۵ دو درصد سود در پژوهش های زیست محیطی
- ۳۳۹ مقررات اعطای جایزه به اشخاص و موسسات
- ۳۳۲ آیین نامه اجرایی انتخاب صنایع سبز
- ۳۳۳ قانون اجازه دریافت وجه در مقابل ارائه خدمات آزمایشگاهی و حق الزحمه کارشناسی سازمان حفاظت محیط زیست
- ۳۳۵ تعرفه خدمات آزمایشگاهی
- ۳۸۱ نحوه دریافت حق الزحمه کارشناسی سازمان حفاظت محیط زیست
- ۳۸۵ وظایف واحدهای استانی سازمان حفاظت محیط زیست
- ۳۸۹ صور تجلیسه نهایی کمیته بررسی امور فعالیت های قابل واکنش به بخش غیردولتی سازمان حفاظت محیط زیست
- ۳۹۳ مواد زیست محیطی قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
- ۳۰۳ آیین نامه اجرایی ماده ۱۲۲ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه در خصوص عوارض ارزش افزوده و عوارض آلودگی
- ۳۰۷ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۴ قانون برنامه پنجم توسعه در خصوص ارزیابی راهبردی محیطی
- ۳۱۱ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۵ قانون برنامه پنجم توسعه در خصوص شاخص های پایداری
- ۳۱۵ آیین نامه اجرایی ماده ۱۸۹ قانون برنامه پنجم توسعه در خصوص ارتقای آگاهی های زیست محیطی
- ۳۱۹ آیین نامه اجرایی ماده ۱۹۰ قانون برنامه پنجم توسعه در خصوص برنامه مدیریت سبز
- ۳۲۳ فهرست مناطق چهار گانه تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست

قوانین و مقررات ملی
National Laws & Regulations

تاریخچه و سیر تحول قوانین محیط زیست در ایران

سند حاضر با هدف ارائه راهنمایی و حفظ یکپارچگی در تدوین مستندات مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست شرکت ملی صنایع پتروشیمی، توسط مدیریت HSE شرکت تهیه شده و کلیه حقوق آن محفوظ و متعلق به آن شرکت می باشد.

هرچند بنابر قاعده کلی و با توجه به تعریف جامعی که از واژه محیط زیست به عمل می آید، می بایست در بررسی تحول قوانین محیط زیست به مقررات منابع طبیعی از قبیل جنگل ها و مراتع، سیلابات و حتی موضوعات مربوط به بهداشت محیط، جمعیت و مهاجرت، شهرنشینی و شهرسازی اشاره شود ولی از آنجایی که اولاً ورود به این بحث مستلزم بررسی تاریخی کلیه قوانین و مقررات منابع طبیعی کشور از آغاز دوره قانونگذاری تا به امروز می باشد که به علت حجم و تنوع نسبتاً زیاد مقررات سابق از حوصله این مجموعه خارج است، ثانیاً چون قوانین حفاظت محیط زیست به شکل کنونی به دنبال تجدید ساختار سازمان شکاربانی و نظارت بر صید و تبدیل آن به سازمان حفاظت محیط زیست و تحول قوانین مربوط به حفاظت از حیات وحش و اکوسیستم های ویژه تدوین و تصویب گردیده است، لذا در این بخش به بررسی تاریخی مقررات مربوط به سازمان حفاظت محیط زیست اکتفا می شود.

۱- مواد ۱۷۹ و ۱۸۲ قانون مدنی مصوب ۱۸ اردیبهشت ۱۳۰۷ اولین احکام قانونی در باب شکار محسوب می شوند، ماده ۱۸۲ قانون مذکور مقررات راجع به شکار را به تدوین نظامات مخصوصه دیگر موکول کرده است.

۲- در تاریخ ۲۰ شهریور ۱۳۲۷ هیات وزیران طی تصویب نامه ای، صید ماهی بادینامیت و بطری محتوی آهک و مواد منفجره و همچنین صید ماهی با هر نوع مواد سمی و مخدر را در آب های کشور ممنوع اعلام کرد.

۳- قانون شکار در تاریخ ۴ اسفند ۱۳۳۵ به عنوان اولین مقررات مستقل و نسبتاً جامع در زمینه حفاظت از حیات وحش مشتمل بر هفت ماده و ده تبصره به تصویب مجلس وقت رسید. قانون شکار ایران بر اساس ماده یک قانون مذکور به عنوان یک سازمان مستقل در جهت حفظ نسل وحوش و اجرای مقررات شکار تشکیل گردید. این قانون دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بود.

۴- آیین نامه اجرایی قانون شکار مشتمل بر چهار فصل و ۵۷ ماده در سال ۱۳۳۶ به تصویب هیات وزیران رسیده و بطور آزمایشی به اجرا درآمد. از جمله موارد این آیین نامه تعیین مقررات شکار و گونه های قابل شکار و تعیین تشکیلات مرکزی قانون متشکل از رئیس، نواب رئیس، دبیر کل و قائم مقام دبیر کل بود.

۵- در سال ۱۳۳۸ آیین نامه اجرایی قانون شکار با بازبینی مجدد مشتمل بر چهار فصل و ۶۲ ماده با تغییراتی در تشکیلات کانون شکار ایران و اصلاحاتی در جهت تحکیم مقررات شکار به تصویب هیات وزیران رسیده و بطور آزمایشی به اجرا درآمد.

بالاخره در تاریخ ۷ اسفند ۱۳۴۲ مقرراتی تحت عنوان «آیین نامه قانون شکار» مشتمل بر هفت فصل و ۳۹ ماده به تصویب هیات وزیران رسیده و جایگزین آیین نامه های اجرایی سابق گردید. در این آیین نامه علاوه بر مقررات شکار برای اولین بار اکوسیستم های ویژه به نام پارک های وحش و مناطق حفاظت شده مورد توجه قانون گذار قرار گرفت.

۶- در تاریخ ۱۳۳۷/۳/۲۹ و در اجرای قرار داد منعقد بین دولتین ایران و شوروی سابق (مشتمل بر ۴۴ ماده، یک پروتکل و ضمیمه) راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی مورخ ۱۴ مه ۱۹۵۷ میلادی، قانون مربوط به قرار داد ترتیب تصفیه اختلافات و حوادث مرزی بین دو کشور مذکور به تصویب مجلس رسید. در ماده هفدهم قرارداد فوق ترتیباتی از نظر شکار در مرز طرفین به شرح زیر تعیین و برقرار شد:

الف- هر یک از طرفین متعهد شدند که مراقبت نمایند مقررات شکار در خاک آنها در نزدیکی مرز شدیداً رعایت شود و در حین شکار و تیراندازی و تعقیب حیوانات وحشی و طيور از خط مرز تجاوز ننمایند.

ب- مصادر امور مربوط به طرفین متعاهدین در تمام مسائل حفظ حیوانات وحشی و پرندگان تدریجاً توافق حاصل کرده و راجع به ممنوع شدن شکار در قسمت های مخصوص از مرز، زمان واحدی را اعلام نمایند.

۷- در ۱۶ خرداد ۱۳۴۶ قانون شکار و صید مشتمل بر ۳۱ ماده تصویب شد. با تصویب قانون مذکور سازمان شکاربانی و نظارت بر صید تشکیل و جایگزین کانون شکار ایران گردید. این سازمان به عنوان یک دستگاه مستقل دولتی دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و مقررات استخدامی خاص خود را داشت.

با توجه به ماده یک قانون مذکور سازمان شکاربانی و نظارت بر صید زیر نظر شورای عالی مرکب از وزرای کشاورزی، کشور، دارایی، جنگ و شش نفر از اشخاص باصلاح قرار داشت.

در قانون مذکور وظایف سازمان شکاربانی و نظارت بر صید از چارچوب مقررات ناظر بر شکار فراتر رفته و وظایفی در ابعاد تحقیقاتی و مطالعاتی مربوط به حیات وحش کشور و اکوسیستم های ویژه تکثیر و پرورش حیوانات وحشی و حفاظت از زیستگاه های آنها اضافه و اداره امور پارک های وحش و مناطق حفاظت شده و بالاخره موزه های حیوان شناسی در حیطه اختیارات این دستگاه قرار گرفت.

قانون شکار و صید در سال های ۱۳۵۳ و ۱۳۷۵ اصلاح شده است.

۸- در تاریخ ۹ دیماه ۱۳۴۶ آیین نامه اجرایی قانون شکار و صید مشتمل بر شش فصل و ۳۶ ماده به تصویب هیات وزیران رسید. در این آیین نامه تعاریف و مقررات مربوط به شکار و صید حیوانات وحشی، نحوه همکاری با سایر دستگاه های دولتی و مقررات مربوط به خرید و فروش، تکثیر و پرورش و صادرات و واردات مشخص گردیده است.

۹- در سال ۱۳۵۰ بر اساس ماده ۴ قانون تجدید تشکیلات و تعیین وظایف سازمان های وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و انحلال وزارت منابع طبیعی مصوب ۱۲ بهمن ۱۳۵۰ نام سازمان شکاربانی و نظارت بر صید به سازمان حفاظت محیط زیست و نام شورای عالی شکاربانی و نظارت بر صید به شورای عالی حفاظت محیط زیست تبدیل شده و امور حفاظت محیط زیست از جمله پیشگیری و ممانعت از هرگونه اقدام که منجر به آلودگی یا تخریب محیط زیست شود، از اختیارات و وظائف این سازمان محسوب گردید.

۱۰- در تاریخ ۲۸ خرداد ۱۳۵۳ با تصویب قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست، سازمان حفاظت محیط زیست ضمن تغییر ساختار تشکیلاتی، دارای اختیارات وسیعی در زمینه جلوگیری از آلودگی هوا و تخریب محیط زیست گردید. به موجب قانون مذکور سازمان محیط زیست وابسته به نخست وزیر سابق و زیر نظر شورای عالی حفاظت محیط زیست مرکب از ۹ وزیر و ۵ نفر از اشخاص ذیصلاح در امر محیط زیست اداره می شد.

به موجب ماده ۴ قانون مذکور سازمان حفاظت محیط زیست علاوه بر وظائف مقرر در قانون شکار و صید وظیفه تحقیقات و بررسی های علمی و اقتصادی در زمینه بهبود و بهسازی محیط زیست، و جلوگیری از برهم خوردن تعادل و تناسب محیط زیست را بر عهده داشت. قانون فوق الذکر با اصلاحاتی در سال ۱۳۷۱ به قوت خود باقی است.

۱۱- در تاریخ ۳۰ دیماه ۱۳۵۳ قانون اصلاح شکار و صید به موجب ماده واحده مشتمل بر ۱۱ بند تصویب گردید. با تصویب اصلاحیه مذکور عناوین و مقررات قانون شکار و صید با اصول و مقررات قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست تطبیق و بعضی مواد آن به لحاظ عدم ضرورت لغو گردید.

۱۲- آیین نامه جلوگیری از آلودگی هوا در تاریخ ۲۹ تیرماه ۱۳۵۴ به استناد ماده ۱۰ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست به تصویب کمیسیون های مربوط مجلسین وقت رسید. اهمیت آیین نامه مذکور و سایر آیین نامه های جلوگیری از آلودگی موجب گردید تا قانونگذار مرجع تصویب آنها را به جای هیات وزیران، کمیسیون های مجلس تعیین نماید.

۱۳- آیین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مشتمل بر ۹ فصل و ۴۸ ماده در تاریخ ۳ اسفند ۱۳۵۴ به تصویب هیات وزیران رسید. این آیین نامه در برگیرنده تعاریف و مقررات حفاظت از مناطق چهار گانه تحت اختیار و نظارت سازمان می باشد.

۱۴- اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (مصوب سال ۱۳۵۸) پیام آور ضرورت حفاظت از محیط زیست که نسل امروز و نسل های بعدی باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند می باشد. به موجب این اصل هر گونه فعالیت اقتصادی و اجتماعی و غیره که ملازم با آلودگی و تخریب غیر قابل جبران محیط زیست باشد ممنوع اعلام گردیده است، اصل پنجاهم قانون اساسی یکی از معتبرترین و مهم ترین قوانین اصولی کشور در زمینه حفاظت محیط زیست محسوب می شود.

۱۵- آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب در تاریخ ۲۴ آذر ۱۳۶۱ مشتمل بر ۲۱ ماده به تصویب هیات وزیران رسیده و تکالیفی را در خصوص کنترل منابع آلوده کننده آب برای مسئولین منابع مشخص نموده و نحوه جلوگیری از آلودگی آب را تعیین کرده است. آیین نامه مذکور در سال ۱۳۷۳ مورد تجدید نظر قرار گرفت.

۱۶- تبصره ۱۳ قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۱ بهمن ۱۳۶۸ بعنوان یک امر سیاستگذاری و برنامه ریزی کشور، کارخانجات و کارگاه ها را در جلوگیری از آلودگی محیط زیست و جبران خسارت وارده سهیم و به صورت اختصاصی یک در هزار درآمد حاصل از فروش تولیدات آنها، موجبات مشارکت منابع آلوده کننده را در زمینه حفاظت محیط زیست از طریق برقراری یک نوع تشویق و معافیت مالیاتی فراهم نموده است.

با پایان مدت اعتبار قانون برنامه اول همین مفهوم در بند (د) ماده ۴۵ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین تکرار گردید.

۱۷- تبصره ۸۱، ۸۲، ۸۳ قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۰ آذر ۱۳۷۳ تکالیف و الزاماتی را به منظور حفظ، احیاء، توسعه و بهره برداری اصولی از منابع طبیعی، رعایت ملاحظات زیست محیطی خصوصاً مسئله ارزیابی زیست محیطی که بعنوان یک راه کار مشخص جهت اجرای کلیه فعالیت های مرتبط با محیط زیست اعم از اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای دولت مقرر نموده است. اختصاص دارد.

۱۸- آیین نامه اجرایی تبصره ۸۲ قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر ۱۰ ماده و ۷ تبصره در تاریخ ۸ مهر ماه ۱۳۷۷ به تصویب هیات وزیران رسید که حاوی مقررات و ضوابط چگونگی بهره برداری از منابع طبیعی با رعایت کلیه ضوابط زیست محیطی و استفاده بهینه از انرژی در کشور، ارایه ضوابط مقرراتی در خصوص بهره برداری از معادن شن و ماسه، الزام واحدهای صنعتی به رعایت ضوابط زیست محیطی، همچنین تمهیداتی به منظور جلوگیری و کنترل آلودگی هوای ۶ شهر بزرگ خصوصاً تهران می باشد.

۱۹- جایگاه محیط زیست در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۷ فروردین ۱۳۷۱ به صورت مشخص و اختصاصی در فصل دوازدهم تحت عنوان سیاست های زیست محیطی در مواد ۱۰۴ و ۱۰۵ قانون مذکور تدوین گردیده البته موارد دیگری نیز از مواد ۱۷، ۱۶، ۸۵، ۱۱۴، ۱۲۲، ۱۳۴، ۱۴۴، ۱۵۰، ۱۵۳، ۱۷۳ نیز تصمیم گیری های مربوط به فعالیت های عمرانی و توسعه ای پیش بینی شده را تلاویحا ماکول و محیط به رعایت مقررات زیست محیطی نموده است.

۲۰- در برنامه چهارم توسعه، فصل پنجم به حفاظت محیط زیست مربوط است. علاوه بر موارد ۵۹ تا ۷۳ قانون برنامه چهارم که مستقیماً به محیط زیست اختصاص داده شده است در موارد متعدد دیگری از قبیل مواد ۱۴، ۱۷، ۲۰، ۳۱، ۳۲، ۳۴، ۴۳، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۸۲، ۸۳، ۱۱۷، ۱۳۵ و ۱۴۰ نیز ضرورت حفاظت از محیط زیست و رعایت اصول و ملاحظات زیست محیطی مورد توجه و تاکید قرار گرفته است.

۲۱- قانون مدیریت پسماندها که ضرورت تصویب آن از سال های پیش احساس می شد یکی از قوانین مهم زیست محیطی است که در اردیبهشت ۸۳ و اواخر دوره مجلس ششم با قید دو فوریت به تصویب رسید. آیین نامه های اجرایی این قانون نیز در سال های بعد تدوین و به تصویب رسید.

۲۲- در برنامه پنجم توسعه مواد ۷۹، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۲۹، ۱۳۴، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۶۸، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۳، ۱۹۲، ۲۱۵، به صورت مستقیم و غیر مستقیم به محیط زیست اختصاص داده شده است.

۲۳- در سال ۱۳۹۰ ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیتهای صنعتی مورد بازنگری کامل قرار گرفت و برای اجرا ابلاغ شد.

